

УДК 241.312

І. М. ПРОЦЕНКО

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО
ВИРІШЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ
(НА ОСНОВІ ДОСВІДУ МОЛДОВИ)***

Досліджується ряд міжнародно-правових заходів, що були вжиті та вживаються сьогодні для подолання Молдово-Придністровського територіального конфлікту, передусім фази збройного протистояння. Основна увага приділена змісту та проблемам юридичної чинності Угоди, укладеної в 1992 році між Молдовою та Росією для повного припинення вогню та розведення збройних сил. Окрім цього, в статті виділені характерні ознаки такого способу забезпечення виконання міжнародних зобов'язань, як надання міжнародних гарантій, а також визначені юридичні підстави надання цих гарантій в Молдово-Придністровському конфлікті. На основі

© ПРОЦЕНКО Ірина Миколаївна – кандидат юридичних наук, науковий співробітник відділу міжнародного права та порівняльного правознавства Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.

* Стаття підготовлена на виконання наукового проекту Національної академії наук України «Політичні та міжнародно-правові механізми деокупації та відновлення територіальної цілісності держави: світовий досвід і Україна».

здійсненого аналізу зроблено ряд пропозицій щодо організації процесу врегулювання територіального конфлікту на території України.

Ключові слова: незаконні територіальні формування, збройний конфлікт, міжнародний договір, міжнародні гарантії, посередництво.

Проценко И. Н. Некоторые аспекты международно-правового разрешения территориальных конфликтов (на основе опыта Молдовы)

Исследуется ряд международно-правовых мер, принятых и принимаемых сегодня для преодоления Молдово-Приднестровского территориального конфликта, прежде всего фазы вооруженного противостояния. Основное внимание уделено содержанию и проблемам юридической силы Соглашения, заключенного в 1992 году между Молдовой и Россией для полного прекращения огня и разведения вооруженных сил. Кроме того, в статье выделены характерные признаки такого способа обеспечения исполнения международных обязательств, как предоставление международных гарантий, а также определены юридические основания предоставления таких гарантий в Молдово-Приднестровском конфликте. На основе проведенного анализа сделан ряд предложений по организации процесса урегулирования территориального конфликта на территории Украины.

Ключевые слова: незаконные территориальные формирования, вооруженный конфликт, международный договор, международные гарантии, посредничество.

Protsenko Iryna. Some aspects of the international legal settlement of territorial conflicts (based on the experience of Moldova)

The article explores a number of international legal measures taken and adopted today to overcome the Moldova-Transnistria territorial conflict, primarily the phase of Transnistria War. The main attention is paid to the content and problems of the legal force of the Agreement concluded

in 1992 between Moldova and Russia for a complete ceasefire and the deployment of the armed forces. Also, the article highlights the characteristic features of such a way of ensuring the fulfillment of international obligations, such as the provision of international guarantees and the legal grounds for granting such guarantees in the Moldova-Transnistrian conflict. On the basis of the analysis, a number of proposals have been made on the organization of the process of settling the territorial conflict on the territory of Ukraine.

Keywords: *illegal territorial formations, armed conflict, international treaty, international guarantees, mediation.*

Одним з найгостріших викликів для зовнішньої і внутрішньої політики сучасної України є, безумовно, проблема відновлення її територіальної цілісності, яка виникла у 2014 році внаслідок незаконної анексії Російською Федерацією Автономної Республіки Крим та утворенням за її активної участі на території Донецької і Луганської областей двох самопроголошених територіальних утворень так званих Донецької та Луганської Народних Республік. Ці дії були вчинені на порушення основних принципів та загальновизнаних норм міжнародного права й їх наслідком стало: виникнення на території України збройного протистояння із численними людськими жертвами і значним руйнуванням інфраструктури регіону; порушення прав людини та норм міжнародного гуманітарного права; падіння економіки та погіршення інвестиційного клімату в Україні, а також зменшення її впливу в міжнародних економічних відносинах тощо. Отже, розв'язання даного територіального конфлікту та відновлення територіальної цілісності держави є першочерговим завданням, яке стоїть сьогодні не лише перед державною владою України. Це завдання є нагальним й для вітчизняної наукової громадськості і з цього приводу, передусім, варто відмітити невтомну працю професора О. В. Задорожнього, який з моменту порушення територіальної цілісності України почав активну діяльність з юридичної кваліфікації протиправних дій Російської Федерації на території України та з розробки правових засобів щодо подолання тих проблем та конфлік-

тів, які виникли в Україні після 2014 року, згуртувавши навколо себе юридичну громадськість держави. Їх робота мала велике практичне значення, оскільки її результати стали доктринальною основою позиції України щодо дій Російської Федерації на території АРК та щодо правового статусу ДНР і ЛНР, а також були покладені в основу позову України до Міжнародного суду ООН проти Російської Федерації.

Разом з цим робота українських юристів-міжнародників ще раз доводить, що в справі відновлення територіальної цілісності України надзвичайно важливо вивчати досвід інших держав із подолання подібних конфліктів. Причому досліджувати слід не лише успішний досвід в цій сфері, що призвів до повного відновлення територіальної цілісності держави (нажаль таких прикладів небагато). Обов'язково слід вивчати й невирішені, так звані «заморожені територіальні конфлікти», з тим, щоб уникнути тих помилок, які призвели до їх консервації. Зокрема, розробляючи шляхи реінтеграції ДНР та ЛНР до складу України варто, передусім, повернутися до вивчення тих заходів, що вживалися і продовжують вживатися на території Молдови для вирішення Молдово-Придністровського конфлікту, зокрема щодо повного припинення воєнних дій та реінтеграції Придністров'я до складу Молдови. Значення цього дослідження для України є надзвичайно важливим, оскільки між територіальними конфліктами в Україні та Молдові існує ряд спільних рис, зокрема: їх виникнення було обумовлено різними поглядами народу на вектор геополітичного розвитку держав; вони супроводжувалися кровопролитними збройними конфліктами; збройні конфлікти, як складові цих територіальних конфліктів, в обох державах носять змішаний характер, тобто мають ознаки і збройного конфлікту міжнародного характеру, і збройного конфлікту неміжнародного характеру, що породжує однакові проблеми з їх правовим регулюванням¹; активним учасником цих конфліктів є Російська Федерація й при вирішенні Молдово-Придністровського конфлікту вона вдавалася до ряду дій, аналогічних тим, що вчиняються нею в Україні; Україна входить до складу посередників (гарантів) вирі-

шення Молдово-Придністровського конфлікту, а отже може безпосередньо знайомитися з тонкощами спроб його мирного розв'язання. Отже, на наш погляд, у зв'язку з тим, що конфлікти в обох державах сталися через несприйняття частиною населення окремих територій кожної з держав зовнішньої політики і характеризувалися суттєвим (а в деяких випадках і визначальним для ходу подій) втручанням Російської Федерації, яка водночас офіційно не висуває жодних територіальних претензій до України чи Молдови, ці конфлікти можна охарактеризувати як політико-територіальні, складовою яких є збройні конфлікти міжнародного та неміжнародного характеру.

Разом з цим слід враховувати й ті відмінності, що існують між процесом вирішення конфліктів в Молдові та Україні: в Молдово-Придністровському конфлікті етап завершення збройного протистояння й розведення військ був відділений в часовому просторі від етапу пошуку заходів для мирного, політичного вирішення територіального конфлікту, зокрема визначення правового статусу Придністров'я і його реінтеграції до складу Молдови. Це, з одного боку, допомогло повністю зупинити збройне протистояння в сусідній державі (воно тривало лише 5 місяців), однак з іншого – призвело до «замороження» територіальної ситуації на території Молдови й зміцнення *de facto* режиму Придністров'я як територіального утворення з ознаками державності. Натомість, при вирішенні політико-територіального конфлікту в Україні до Мінських домовленостей 2014 року, які є планом дій з його подолання, був включений комплекс заходів, націлених і на припинення збройного конфлікту, і на подолання територіального конфлікту шляхом реінтеграції територій ДНР та ЛНР до складу України. Однак, в результаті, процес виконання положень Мінських домовленостей 2014 року йде вкрай повільно, збройне протистояння затяглося у часі, можливостей для реінтеграції території ДНР та ЛНР до складу України поки що не має. Тому, передусім, слід докладно вивчати досвід Молдови з повного й швидкого припинення збройного конфлікту на її території,

оскільки тільки повне припинення бойових дій може створити політичні передумови для реінтеграції ДНР та ЛНР до складу України.

Процес повного зупинення збройного протистояння в Молдово-Придністровському конфлікті базувався на міжнародному договорі – Угоді про принципи мирного врегулювання збройного конфлікту в Придністровському регіоні Республіки Молдова від 21.07.1992² (далі Угода 1992). Специфіка Молдово-Придністровського конфлікту полягає в тому, що під час збройного протистояння між Молдовою та Придністров'ям у 1992 році до нього приєдналася третя сторона – Російська Федерація. Ця обставина дозволила врегулювати збройний конфлікт на основі міжнародного договору, оскільки його було укладено між двома суб'єктами міжнародного права Молдовою та Російською Федерацією, а представник Придністров'я був лише присутнім при цьому. Для міжнародних договорів подібного типу така конфігурація сторін є закономірною – суверенна держава не може вступати у договірні відносини з самопроголошеними, незаконними територіальними угрупованнями, які порушують міжнародне право, внутрішнє законодавство держави і її територіальну цілісність. Разом з цим, юридична сила таких договорів може бути остаточно невизначеною. Адже, зобов'язання, передбачені Угодою 1992 поширюються на два різні за своїм складом кола суб'єктів – на «сторони Угоди» (тобто, Молдову і Російську Федерацію) та «на сторони, які конфліктують» (тобто, Молдову, Російську Федерацію і Придністров'я). При цьому, Придністров'я, яке у зв'язку з відсутністю у нього статусу суб'єкта міжнародного права, відноситься тільки до сторін, які конфліктують й позбавляється певних прав за договором, наприклад, висловлювати свою волю щодо припинення дії Угоди, згідно її ст. 8. Водночас, в силу принципу *pacta sunt servanda*, відображеного в ст. 26 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969³ положення Угоди не є обов'язковим для виконання Придністров'ям й юридичні засоби для примушування його до виконання її положень відсутні. Адже, відповідно до ст. 26 Віденської конвенції 1969 кожен чинний договір є обов'язковим для його учасників і повинен добросовісно виконуватися, тоді як під

«учасником договору» Конвенція розглядає тільки державу, яка по-годилася на обов'язковість для неї договору і для якої договір є чинним (п. г ч. 1 ст. 2 Конвенції). Придністров'я ж і на момент укладення Угоди 1992, і на даний момент не є міжнародно визнаною державою, не кажучи вже про те що воно не є і не може бути стороною Віденської конвенції 1969.

Встановлення Угодою 1992 зобов'язань різного обсягу для сторін договору та сторін конфлікту мало ще один наслідок – виникнення юридико-технічних помилок. Зокрема, відповідно до п. 5 ст. 2 Угоди 1992 «фінансування діяльності Контрольної комісії і переданих їй сил здійснюється всіма сторонами на дольовій основі», при цьому не розтлумачено про які саме сторони мова йде – сторони договору, чи сторони конфлікту?

Повертаючись до питання визначення сторін міжнародних договорів з урегулювання територіальних конфліктів можна констатувати, що сучасна практика з цього питання різниться. Наприклад, при припиненні югославських збройних конфліктів, на відміну від Молдово-Придністровського конфлікту, укладалися договори щодо припинення вогню і встановлення миру між суб'єктом міжнародного права і територіальним утворенням без такого статусу. Зокрема, Тимчасова угода про мир і самоуправління в Косово 1999 (Договір Рамбуйє), хоча й є не стала чинною (через несприятливі для окремих сторін умови підготовки тексту до підписання), однак представники незалежних суверенних держав Союзної республіки Югославії та Республіки Сербії були готовими її підписати з представниками Косово; Вашингтонська угода про створення Федерації Боснії і Герцеговини 1994, яка передбачала і умови щодо припинення ведення вогню, була підписана представниками двох суб'єктів міжнародного права Хорватією та Республікою Боснія і Герцеговина, а також представником самопроголошеної Хорватської Республіки Герцег-Босна, яка нині вже не існує, а її територія увійшла до складу Боснії і Герцеговини тощо. Підписання таких міжнародних договорів можна пояснити специфікою югославського конфлікту, а також тим, що кожен з цих договорів, як правило, містив положення щодо надання

тим територіальним утворенням, які його підписали відповідного міжнародно-правового статусу. В Угоді ж 1992 мова про це не йшла, а тому були відсутніми будь-які підстави для того, щоб розглядати Придністров'я її стороною чи учасником.

На наш погляд, досвід із повного припинення збройного етапу Молдово-Придністровського конфлікту вказує передусім на те, що в такій ситуації досягнуті домовленості обов'язково мають бути підкріплені готовністю сторін їх виконати. Адже, як було підкреслено вище, не існувало юридичних заходів для примусу Придністров'я виконувати положення Угоди 1992, однак вона була виконана всіма сторонами конфлікту в короткі строки.

Разом з цим слід враховувати, що при укладенні міжнародних договорів, які поширюються на незаконні територіальні формування, особливо, якщо ці договори стосуються припинення вогню, надзвичайно важливо використати міжнародно-правові заходи із забезпечити їх виконання. В практиці міжнародного права одним із не примусових способів забезпечення виконання договорів є встановлення міжнародних гарантій. Міжнародне право не містить загального регулювання сутності та правил надання міжнародних гарантій, вони встановлюються відповідними міжнародними договорами, укладеними щодо їх надання. У розв'язанні Молдово-Придністровського конфлікту також беруть участь держави-гаранти, а тому необхідно чітко розуміти їх правовий статус і повноваження.

Відповідно до теорії міжнародного права під міжнародною гарантією розглядають: «акт, в якому держава чи держави зобов'язуються у випадку необхідності зробити все, що від них залежить, щоб спонукати іншу державу чи держави виконати укладений між ними договір»⁴, однак дане визначення є доволі вузьке і не відображає сучасної практики здійснення міжнародних гарантій. Н. С. Симонова, дослідивши широке коло доктринальної літератури з питань міжнародних гарантій, також зробила висновок про визнання «міжнародних гарантій засобами забезпечення виконання зобов'язань за міжнародним договором»⁵ і визначила їх як «міжнародне правовідношення, між незалежними та неупередже-

ними суб'єктами-гарантами та іншими державами, що полягає в сукупності взаємних прав і обов'язків, визначених спеціальною міжнародною угодою чи нормами основної угоди, і скероване на виконання/дотримання зобов'язань з конкретного міжнародного договору»⁶. Однак найбільш повне визначення міжнародних гарантій, в якому відображена сутність цього виду забезпечення виконання міжнародних договорів та особливості окремих його видів запропонував О. І. Тіунов, який розглядає їх як «юридичний режим, в рамках якого держави-гаранти на основі міжнародно-правового договору (основного чи додаткового) беруть на себе зобов'язання та відповідальність за забезпечення дій чи утримання від дій певної держави шляхом вжиття реальних заходів (індивідуально, взаємно чи колективно) по захисту встановлених договором прав і зобов'язань держави, якій надано гарантію в цілях збереження встановленого правила поведінки чи правового статусу, певного стану речей з урахуванням принципів поваги суверенітету, невтручання у внутрішні справи та інших основних принципів міжнародного права»⁷.

Практика міжнародного права свідчить, що міжнародні гарантії можуть встановлюватися шляхом оформленого міжнародним договором (гарантійним договором чи протоколом до основного договору) поручительства третьої держави/держав в тому, що певний договір буде належним чином виконаний; гарант не повинен бути учасником договору, виконання якого він гарантує, не може нав'язувати умови гарантії державам-учасникам основного договору. При цьому, в міжнародному праві поступово втілюється думка, що «суб'єктами угод, які оформлюють міжнародну гарантію, виступають не тільки держави, але і інші суб'єкти міжнародного права, наприклад міжнародні організації»⁸. Тіунов О. І. також виділяє два основних види міжнародних гарантій: загальні гарантії (тобто ті, що містять взаємні зобов'язання держав щодо збереження певного стану речей) та спеціальні гарантії (тобто ті, що передбачають обов'язок держави/держав у випадку необхідності зробити все, що

від них залежить щоб спонукати іншу державу/держави виконати договір).

Відсутність універсального, загальнообов'язкового міжнародно-правового регулювання сутності та правил надання міжнародних гарантій, а також специфіка суб'єктного складу територіального конфлікту за участі незаконних територіальних формувань обумовлюють розробку особливих правил залучення міжнародних гарантій щодо міжнародних договорів, предметом яких є вирішення цих конфліктів: гарантом варто запрошувати державу чи міжнародну організацію, яка володіє авторитетом у обох сторін конфлікту й у випадку порушення договору з боку незаконного територіального формування зможе вжити дієвих заходів для забезпечення відновлення виконання ним договору; через відсутність універсального міжнародно-правового регулювання міжнародних гарантій чітко можна сказати лише те, що гарант має діяти згідно норм міжнародного права; він має вживати всі можливі заходи для забезпечення виконання сторонами конфлікту взятих на себе зобов'язань. Однак у випадку територіального конфлікту за участі незаконного територіального формування надзвичайно важливо укласти договір між стороною, яка запрошує державу виступити гарантом і цією державою.

Повертаючись до Молдово-Придністровського конфлікту, варто зауважити, що для забезпечення виконання Угоди 1992 жодна із її сторін не закликала будь-яку державу чи міжнародну організацію виступити гарантом. Питання надання міжнародних гарантій у вирішенні Молдово-Придністровського конфлікту було врегульовано пізніше, після встановлення миру на території Молдови і Придністров'я, коли між ними почали укладатися домовленості, націлені на закріплення миру і нормалізацію відносин. У Меморандумі про основи нормалізації відносин між Республікою Молдова та Придністров'ям від 08.05.1997⁹ були передбачені: загальні гарантії, тобто Республіка Молдова та Придністров'я визнавали себе взаємними гарантами повної та безумовної реалізації домовленостей про відносини між ними (п. 4); спеціальні гарантії, тобто Республіка Молдова

та Придністров'я привітали заяви Російської Федерації та України про їх готовність стати гарантами дотримання положень визначеного відповідними документами статусу Придністров'я та домовленостей, зафіксованих цим Меморандумом (п. 6); прохання до Російської Федерації, України та ОБСЄ продовжити їх посередницькі зусилля в досягненні міцної та всеохоплюючої нормалізації відносин між Республікою Молдовою та Придністров'ям (п. 4); прохання продовжити ОБСЄ сприяти дотриманню домовленостей між сторонами (п. 5). Таким чином, Російська Федерація та Україна є одночасно і гарантами дотримання міжнародних договорів, які закріплюють статус Придністров'я, і одночасно посередниками в процесі нормалізації відносин між сторонами конфлікту. У Спільній заяві Президентів Російської Федерації та України у зв'язку з підписанням Меморандуму про основи нормалізації відносин між Республікою Молдова та Придністров'ям від 08.05.1997¹⁰ представники Росії підтвердили свій статус гарантів і посередників. Такий підхід не суперечить нормам міжнародного права, однак відсутність міжнародного договору, який би врегулював всі аспекти надання міжнародних гарантій ставить під сумнів ефективність діяльності Росії та України в цій сфері, особливо, якщо згадати запровадження Україною в 2006 та в 2017 роках нових правил перевезення вантажів, в результаті яких товари з території України перестали поступати на територію Придністров'я. Звичайно Україна, як суверенна держава, може на власний розсуд змінювати ті чи інші правила торгівлі, однак її дії призвели до фактичної блокади Придністров'я, не були обумовлені недотриманням яких-небудь домовленостей цього територіального утворення із Молдовою і, відповідно, не дуже були сумісними із її статусом держави-гаранта Молдово-Придністровського конфлікту.

Повертаючись до конфлікту на території України варто зауважити, що сьогодні складно визначитися із правовим статусом учасників процесу його вирішення, що значно гальмує його проведення. Як відомо, цей процес проходить на двох рівнях: Мінської контактної групи, статус домовленостей якої має політичний характер, а не

правовий; та Нормандської четвірки, ініціативи якої, як справедливо відмітив В. Гринчак «ґрунтувалися на неприпустимості широкомасштабного збройного конфлікту поблизу кордонів європейських країн, ніж на намірах справедливо та неупереджено сприяти врегулюванню»¹¹. Така структура переговорного процесу обумовлена реальною ситуацією, що склалася. Зрозуміло, що так же, як і Молдова в 1992 році, Україна сьогодні не сяде за стіл переговорів з представниками незаконних територіальних угруповань ДНР та ЛНР. Російська Федерація ж, не визнаючи себе стороною конфлікту, також не виступить прямо в якості сторони переговорного процесу. На нашу думку, цей формат приніс певні позитивні результати, однак він вже вичерпав себе. Сьогодні Україні варто використовувати інші міжнародно-правові засоби врегулювання територіального конфлікту на своїй території, зокрема залучити держави, які будуть виконувати чітко визначені міжнародним правом та відповідними міжнародними договорами функції міжнародних гарантів та посередників, звернутися до інших міжнародно-правових заходів забезпечення виконання договірних зобов'язань, внести до Мінських домовленостей ряд уточнюючих положень, які допоможуть зміцнити позиції України, розробити розумний план запровадження ведення на територію конфлікту миротворчої місії, який допоможе врегулювати конфлікт, а не заморозити його.

1. 14.11.2016 Фату Бенсуда, прокурор Міжнародного кримінального суду в Гаазі підготував попередній звіт про ситуацію в Україні, в якому закріплено висновок про співіснування на території України двох рівнів збройних конфліктів – міжнародного та внутрішнього, а анексія Криму кваліфікується ним як міжнародний збройний конфлікт між Україною та Росією. 2. *Соглашение* о принципах мирного урегулирования вооруженного конфликта в Приднестровском регионе Республики Молдова, от 21 июля 1992 года. URL: <http://gov.md/ru/advanced-page-type/comisia-unificata-de-control>. 3. *Віденська конвенція про право міжнародних договорів* 1969. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118. 4. *Талалаев А. Н.* Право международных договоров: действие и применение договоров. Mkvrdg,

1985. С. 113. **5.** *Симонова Н. С.* Международные гарантии как средство выполнения договорных обязательств: новый методологических подход // Международное публичное и частное право. 2015 № 4. URL: <http://отрасли-права.рф/article/19669>. **6.** *Симонова Н. С.* Там же. **7.** *Туунов О. И.* Международно-правовые гарантии как средство обеспечения международных договоров // «Журнал российского права». 2011. № 4. С. 92-93. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/mezhdunarodno-pravovye-garantii-kak-sredstvo-obespecheniya-mezhdunarodnyh-dogovorov/>. **8.** *Туунов О. И.* Там само. С. 93. **9.** *Меморандум* про основи нормалізації відносин між Республікою Молдова і Придністров'ям від 08.05.1997. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/498_069. **10.** *Спільна заява* Президентів Російської Федерації та України у зв'язку з підписанням Меморандуму про основи нормалізації відносин між Республікою Молдова та Придністров'ям від 08.05.1997. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/643_239. **11.** *Гринчак В.* «Нормандський формат» переговорів: статус, зміст і перспективи // Наука міжнародного права на рубежі століть. Тенденції розвитку та трансформації: спеціальне видання наукових статей / за наук. ред. проф. В. М. Репецького. Львів, 2016. С. 66

Protsenko Iryna. Some aspects of the international legal settlement of territorial conflicts (based on the experience of Moldova)

This article is devoted to the study of the experience of the settlement of the Moldovan-Transnistrian territorial conflict, because between it and the territorial conflicts in Ukraine, which arose in 2014 in connection with the creation of illegal territorial formations, the Donetsk People's Republic and the Luhansk People's Republic have much in common. In addition, the process of resolving the Moldovan-Transnistrian conflict is characterized by successful and swift actions aimed at a complete cease-fire and the withdrawal of troops, which would also be desirable in the territory of Ukraine. The plan of action to establish peace on the territory of Moldova was set out in the Agreement signed in 1992 by representatives of Moldova and Russia, in the presence of a representative of Transnistria. The article notes that this agreement is international, but due to the fact that Transnistria is not an internationally recognized state

and is not covered by the Vienna Convention on the Law of Treaties of 1969, it could remain unfulfilled and this aspect should be taken into account when establishment of treaty mechanisms for ceasefire in the territory of Ukraine. Concerning the same Moldovan-Transnistrian conflict, it can be noted that the 1992 Agreement was executed due to the will of the parties to the conflict. Also, the article notes the not entirely consistent use in this Agreement of the terms "party to the treaty" and "party to the conflict". Due to the fact that the resolution of the issue of settling the territorial conflict takes place with the participation of entities that are not endowed with international legal personality, it is necessary to resort to effective ways of ensuring the implementation of the agreements that will be achieved during this process, for example, international guarantees. In the Moldovan-Transnistrian conflict, Moldova, together with Transnistria, as well as two states - Ukraine and Russia, are guarantors of the implementation of the agreements reached, but their responsibilities in this sphere are not fully resolved, therefore Ukraine repeatedly resorted to actions that led to actual economic blockade of Transnistria. In turn, the process of resolving the territorial conflict in Ukraine takes place in two formats, while the legal status of these formats and their participants is not clearly defined, which explains the ineffectiveness of the agreements reached during their conduct. Ukraine needs to resort more to the ways of ensuring the implementation of these agreements provided for by international law and strive to consolidate the powers of the participants in these ways as fully as possible.

Keywords: illegal territorial formations, armed conflict, international treaty, international guarantees, mediation.